

**ประสิทธิผลการจัดการ การศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี**

รศ.ดร.ปรัชญา ชุ่มนาเสียว

รศ.ดร.รวิภา ธรรมโชติ

รศ.ดร.ปะการัง ชื่นจิตร

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการ การศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริม การมีส่วนร่วม การจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยใช้วิธีศึกษาวิจัยการศึกษาเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี นั้น มีการจัดการการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สูงมาก

ประสิทธิผลการจัดการ การศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน จึงต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญ คือ มุ่งเน้นให้มีการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพในเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษา และให้มีอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลจากรัฐ และสำหรับการจัดการศึกษาท้องถิ่นนั้น กำหนดให้จัดการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย

ให้เป็นอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงมหาดไทย, 2547)

วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการจัดการ การศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการ การศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการ การศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตของการวิจัย

- 1) ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร
- 2) ขอบเขตด้านเนื้อหา
- 3) ขอบเขตด้านระยะเวลา

2. แหล่งข้อมูล

- 1) กลุ่มผู้บริหาร
- 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ
- 3) กลุ่มผู้ปกครอง

3. ขอบเขตระยะเวลาการศึกษาวิจัย

1 กันยายน 2562 – 5 ตุลาคม 2562

ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิผลขององค์กร

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าแนวคิดเรื่องประสิทธิผล เป็นตัววัด และเป็นเครื่องตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่า การบริหารองค์กรประสบความสำเร็จหรือไม่เพียงใด อย่างไรก็ตามคำว่าประสิทธิผลยังมีความแตกต่างกันอยู่ในความเข้าใจของ

นักวิชาการต่างสาขากัน นักเศรษฐศาสตร์ หรือนักวิเคราะห์ทางการเงิน มองประสิทธิภาพขององค์ ในรูปของกำไร หรือผลตอบแทนจากการลงทุน สำหรับอุตสาหกรรมการผลิต ประสิทธิภาพขององค์กร หมายถึงคุณภาพหรือปริมาณของการผลิตที่อยู่ในรูปของสินค้าและบริการ ในมุมมองของนักการศึกษา ประสิทธิภาพ อาจจะพิจารณาถึงคุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษา ความพึงพอใจของครู และผู้ปกครอง (วีระยุทธ แสงสิริรัตน์, 2550)

ทฤษฎีการจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและรัฐบาลที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง คุณแลรับผิชอบตนเอง เพื่อให้การแก้ปัญหาหรือพัฒนาในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง และเนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีศักยภาพ ความรู้ ความสามารถ และเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ การศึกษาจึงเป็นการบริการสาธารณะที่รัฐจะต้องจัดบริการให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะหน่วยการปกครองที่ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐ จึงเปรียบเสมือนตัวแทนของรัฐ ในการดูแลรับผิดชอบความเป็นอยู่และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนกฎหมายจึงได้บัญญัติให้การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ประการหนึ่ง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องดำเนินการและหน่วยงานของรัฐจะต้องถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กองการศึกษาเทศบาลเมืองแม่สอด, 2550)

การจัดการศึกษาท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันจึงยึดหลักการ ดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้มอบอำนาจให้ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเอง ภายใต้การประสานส่งเสริม ของส่วนกลางเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา และความ ต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
2. หลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาท้องถิ่น รัฐบาลจะเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องก็เฉพาะในการสนับสนุนส่งเสริมให้ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้
3. การนำทรัพยากรในท้องถิ่น ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาท้องถิ่น รวมทั้งวิธีการจัดการท้องถิ่น

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, กระทรวงมหาดไทย (ม.ป.ป.) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่ ดูแลและให้การศึกษาเด็ก อายุระหว่าง 3-5 ปี มีฐานะเทียบเท่า สถานศึกษาเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของส่วนราชการต่างๆ ที่ถ่ายโอนให้อยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด/มัสยิด กรมการศาสนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (เด็ก 3 ขวบ) รับถ่ายโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฯลฯ ซึ่งต่อไปนี้เรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และ 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจาก ส่วนราชการต่างๆ ได้แก่กรมการพัฒนาชุมชนสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและ กรมการศาสนา มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) เพื่อนำไปพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน 2) องค์การบริหารส่วนตำบลบางเตนทราบถึงประสิทธิผลที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี 3) ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางเตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ได้ข้อมูลเพื่อพิจารณาปรับปรุงการจัดการศึกษาปฐมวัยและนำมากำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานทุกด้านที่

เกี่ยวข้องให้มีคุณภาพสอดคล้องมีประสิทธิภาพ และตรงความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ในตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรีและเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ผู้ปกครองทุกคนอยากส่งบุตรหลานเข้ารับการเตรียมความพร้อม 4) ผู้บริหารนำการเสนอแนะของผู้วิจัยมาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพกับการจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการ การศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดในการวิเคราะห์ ซึ่งมีรายละเอียดของวิธีการดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

1 รูปแบบการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมุ่งศึกษาถึง ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี โดยการศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต ที่ให้ความสำคัญในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 13 ท่าน

(1.1) การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร

(1.2) การศึกษาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

(1.3) การสังเกตทางตรง

2 แหล่งข้อมูล

(2.1) ข้อมูลเอกสารผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำรา บทความ ข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) ของผู้ให้บริการผู้รับบริการจำนวนและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

(2.2) ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. กลุ่มผู้บริหาร 2. กลุ่มผู้ปฏิบัติ 3. กลุ่มผู้ปกครอง

(2.3) ข้อมูลเพื่อการสังเกต

3. ประเด็นที่ศึกษาวิจัย

3.1 ประเด็นที่เื่อต่อประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2 ประเด็นที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3 แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับประสิทธิผลและอุปสรรคต่างๆ

ในการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key informants) โดยจะมีการกำหนดประเด็นคำถาม กำหนดรูปแบบการสัมภาษณ์นำไปเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาก่อนนำไปใช้จริง ผู้วิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) คือ มีการเตรียมหัวข้อคำถามไว้อย่างหลวมๆ ในลักษณะกึ่งโครงสร้าง เป็นการร่างคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด ผู้วิจัยจะใช้คำถามที่สามารถยืดหยุ่นได้ พร้อมทั้งจะปรับเปลี่ยนถ้อยคำให้สอดคล้องกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามแต่บริบทและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีสัมภาษณ์โดยการถามเหมือนกันทุกคน ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- (5.1) การจัดเก็บเอกสาร (5.2) ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

6. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปประเด็นนำไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ (Content analysis) โดยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนั้นการอธิบายข้อมูลจึงใช้วิธีการเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ซึ่งเป็นการอธิบายและตีความ และสร้างความเข้าใจต่อข้อมูลที่ผู้วิจัยได้ไป

ค้นพบมา โดยจะพรรณนาถึงประสิทธิผล ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาปฐมวัย

ผลการศึกษา

จากการศึกษาวิจัย ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี สามารถสรุปได้ว่าเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือ มาตรฐานการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 6 ด้าน

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

มีการบริหารจัดการพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีระเบียบ ข้อบังคับขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแตง ว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พ.ศ. 2542 และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบกับนโยบายของผู้บริหาร ให้ความสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดสรรงบประมาณในด้านต่างๆ ให้พอเพียงพร้อมจัดทำแผนโครงการกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ

2. ด้านบุคลากร

จำนวนสัดส่วนบุคลากรและครู ขององค์การบริหารส่วนตำบลบางแตง อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการกำหนดจำนวนพนักงานครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1:10 และห้องเรียนประสบการณ์ 1:20 การเรียนการสอนจึงมีประสิทธิภาพ

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

เป็นอาคารไม้ แบ่งห้องเรียนเป็นห้องๆ เพื่อใช้เรียนและสอนเด็ก และให้เด็กหลับนอน โดยมี

ครูรับผิดชอบดูแลทุกห้อง มีความสะอาด มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เหมาะสม มีสภาพแวดล้อมปลอดภัยถูกสุขลักษณะสาธารณสุข

อาคารตั้งอยู่ในวัด ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นและเสียงรบกวนเด็กๆ
อาคารมีรั้วรอบ ขอบชิด ป้องกันสัตว์เลื้อยเข้าไปทำร้ายเด็ก มีห้องครัว
ห้องอาหาร และห้องน้ำเพียงพอ

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

จัดการเรียนการสอนให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและใช้ประโยชน์ได้จริง
อย่างเหมาะสมและเพียงพอ มีแผนการเรียนการสอน

มีการจัดบอร์ดต่างๆ สำหรับเด็กปฐมวัย อุปกรณ์การเรียนการสอนสะอาด
ปลอดภัย

มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศตาม โครงการสอนผ่านโทรทัศน์แอลอีดี (LEDTV)
แบบ Smart TV 55 นิ้ว

มีสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมของเด็กในด้านต่างๆ เพื่อ
เรียนรู้สิ่งต่างๆ นอกจากความรู้ในห้องเรียน โดยนำเอาธรรมชาติรอบตัวมาเป็นเครื่อง
เล่นทั้ง 3 ฐาน แต่ละฐานของสนามเด็กเล่นสร้างปัญญาจะส่งเสริมให้เด็กพัฒนาศักยภาพ
ของตัวเองไปพร้อมๆ กับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน ทุกวันพระจะให้เด็กเข้า
ร่วมกิจกรรมทำบุญตักบาตร โดยแต่งชุดขาว และร่วมสวดมนต์กับผู้ปกครอง ปู่ย่า ตายาย
เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในบริเวณวัดบางแตน จึงมีกิจกรรมศาสนาร่วมกับทางวัด
ตลอดเวลา และพาเด็กๆ ไปร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งงานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี
ท้องถิ่นต่างๆ เช่น งานลอยกระทง ร่วมการแสดงบนเวที งานสงฆ์น้ำพระวันสงกรานต์
ฯลฯ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายพัฒนาเด็กปฐมวัย

มีการส่งเสริมสนับสนุนในการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในฐานะหน่วยงาน
ผู้จัดการศึกษาปฐมวัย สนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพทั้งด้านวิชาการ
งบประมาณ จากภาครัฐและภาคเอกชน อย่างต่อเนื่อง เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ความรู้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี มีภาระงานที่มาก แต่เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ด้านเอกสาร ประสานงานกับภาคส่วนต่างๆ มีน้อยจึงทำให้ภาระงานมีมาก ทำให้ครูผู้สอนต้องมาทำงานด้านเอกสารด้วย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามลำพัง ต้องอาศัยความร่วมมือจากทางบ้านหรือผู้ปกครอง

ปัญหาอุปสรรคด้านความคิดความเชื่อของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อความคิดว่าการส่งบุตรหลานมาอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คือการเลี้ยงเพื่อให้ตนเองมีเวลาทำงานได้ โดยไม่ต้องเป็นห่วง

ปัญหาครูหรือผู้ดูแลเด็กไม่กล้าสอนให้เด็กรู้สึกรักเรียนด้วยตัวเอง การสอนให้เด็กเจอความตื่นเต้นอันตราย ซึ่งจะทำให้เด็กเข้มแข็ง สร้างความมั่นใจเมื่อเจออุปสรรคเมื่อโตขึ้น เนื่องจากทาง เด็กได้รับอันตรายบาดเจ็บครูหรือผู้ดูแลเด็กกลัวผู้ปกครองเอาเรื่องและถูกร้องเรียน ลงโทษดำเนินคดีจาก ผู้ปกครอง ทำให้เด็กไม่มีความเข้มแข็ง ไม่อดทน ไม่อดกลั้น

2. บุคลากร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน ยังขาดผู้อำนวยการกองการศึกษา ซึ่งเป็นผู้บริหารด้านการศึกษาโดยตรง ทำให้เสียโอกาสดีๆ ในการจัดการศึกษาของเด็ก มีแต่ผู้รักษาการแทน

บุคลากรไม่ได้มีความสามารถในทุกๆ ด้าน ทำให้มีจุดอ่อนอย่างใดอย่างหนึ่ง ในการทำกิจกรรมหรือสอน กิจกรรมสำหรับเด็ก เช่น ศิลปะ งานฝีมือ งานสาธิต และ วิทยาศาสตร์ ไม่สามารถถ่ายทอดได้ดีเหมือนคนที่จบสายตรง

ผู้บริหาร ครูและผู้ดูแลเด็ก จะนำพฤติกรรมจากการสังเกต มาใช้ในการเรียน การสอนให้เกิดประโยชน์และปิดข้อบกพร่อง

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- อาคารเป็นอาคารไม้ มีอายุการใช้งานมานานมากและจุดชำรุดเสียหายและอันตรายที่จะเกิดกับเด็กได้ ด้านล่างอาคารมีน้ำท่วมขังในช่วงฤดูฝนทำให้มีขุมมากขึ้น
- บริเวณพื้นที่ในอาคารเรียนคับแคบ ไม่พอใช้สอย
- พื้นที่ภายในอาคารมีน้ำรั่วซึมจากหลังคาโรงเรียน
- สนามเด็กเล่นไม่ค่อยปลอดภัย เครื่องเล่นในสนามไม่เพียงพอกับเด็กปฐมวัย
- มีถังดับเพลิงน้อยเกินไป และไม่มีเครื่องตัดกระแสไฟเวลาเกิดไฟฟ้าลัดวงจร

4. ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร

- การจัดเอกสารยังไม่เป็นระบบทำให้ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- งานเอกสารมีมากขึ้นทุกๆ วัน ทุกๆ ปี เพราะกฎระเบียบออกมาใหม่เยอะมาก
- การจัดทำสื่อในการจัดประสบการณ์ยังไม่เพียงพอ
- การสร้างความเข้าใจกับชุมชนและผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย เรียกว่าการส่งเสริมพัฒนาการ โดยไม่มุ่งเน้นการอ่านออก เขียนได้ แต่ยังมีผู้ปกครอง

บางคนบางส่วน ต้องการให้มีการสอนให้อ่านออกเขียนได้

5. ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน

- ผู้ปกครองขาดการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วม ส่งเสริมสนับสนุนในการบริหาร

จัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากผู้ปกครองต้องไปทำงานแต่เช้าทุกวัน

- ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ติดต่อกันอย่างยั่งยืน

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- ขาดการเข้าถึงกลุ่มเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ยังมีน้อย และมีการพบปะกันน้อยมาก

- ขาดการอบรม ศึกษาดูงานภายนอก น้อยมากทั้งผู้ปกครองและครูผู้ดูแลเด็ก

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการศึกษาวิจัยโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

ประเด็นด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วน
ตำบลบางแตน

อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี เกิดการจัด
การศึกษาได้ค่อนข้างมาก โดยจะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ดูแล
รับผิดชอบ และเสนอแนะด้านการศึกษาที่มีประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ สรุปลักษณ์ ต้นดิ
วัฒนากุล (2547) ศึกษากระบวนการพัฒนางานส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมในศูนย์
พัฒนาเด็กเล็ก

ประเด็นด้านประสิทธิผลการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การ
บริหารส่วน

ตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าประสิทธิผลการจัดการศึกษา
ปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัด
ปราจีนบุรี เกิดประสิทธิผล ได้ค่อนข้างมากมาดังนี้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชไมมน ศรีสุรภัย
(2550:78) ศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยพบว่าการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
จากส่วน

ต่างๆ ในพื้นที่และมีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประสบ
ผลสำเร็จโดยมี

แผนพัฒนาการศึกษา การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ผู้ปกครอง โดยจัดทำประชาคม
ประชาชนในพื้นที่เสนอความคิดเห็นกำหนดเป็นแผนนำสู่การปฏิบัติอย่างมีระบบ โดย
ผ่านคณะกรรมการ หัวหน้าศูนย์และผู้บริหาร และผู้ตรวจสอบด้านต่างๆ เช่น การ
บริหารศูนย์ การประเมินความสะอาด การประเมินผู้ประกอบอาหาร การประเมินด้าน
สุขภาพ สาธารณสุข และครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ สมใจ พรหมทองบุญ (2529)
ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ
คณะกรรมการบริหาร และครู

ด้านบุคลากร มีสัดส่วนเป็นไปตามมาตรฐาน 1:10 เพียงพอและมีห้องเรียน
ประสบการณ์

1:20 การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ครูมีความรู้ความสามารถสูง และได้รับการ
ส่งเสริมในด้านการอบรมเพิ่มพูนความรู้ เทคนิคดูแลเด็กสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง และมี
คุณสมบัติครบถ้วนตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานท้องถิ่นจังหวัดปราจีนบุรี

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็น
อาคารไม้แข็งแรงมั่นคง แบ่งห้องเรียนเป็นห้องๆ และมีครูดูแลรับผิดชอบแต่ละห้องมี
ความเหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีสนามเด็กเล่น มีศาลากิจกรรม มีความสะอาด มีอากาศ
ถ่ายเทได้สะดวกและมีแสงสว่างพอเหมาะ มีสภาพแวดล้อมปลอดภัยถูกสุขลักษณะ มีรั้ว
รอบขอบชิดกันสัตว์เลื้อยเข้าไปได้

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทันสมัย มี
สื่อ และใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมจริงและเพียงพอต่อแผนการเรียนการสอน ตาม
โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบสารสนเทศเทคโนโลยี

ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมการสนับสนุน มีการส่งเสริมให้เด็กเข้าร่วม
โครงการทำบุญตักบาตรในวันพระ แต่งตัวในชุดขาว เพื่อฝึกนิสัยให้กับเด็กเล็กเกิดความ
เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ต่อไป

ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีกรมส่งเสริมสนับสนุนการ
จัดตั้งเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีบทบาทหน้าที่ในการ
ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามศักยภาพในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นด้านปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลบางแตน อำเภอบ้านสร้าง จังหวัดปราจีนบุรี มีปัญหา
อุปสรรค ด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ยังขาดบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ด้านเอกสาร
งานธุรการ การเงิน พัสดุ และไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามลำพัง ต้องอาศัยความ
ร่วมมือทางผู้ปกครอง และครูไม่กล้าสอนให้เด็กต่อสู้แก้ปัญหาด้วยตนเอง กลัว
ผู้ปกครองไม่เข้าใจ

ด้านบุคลากร ไม่มีความสามารถทำได้ทุกๆ ด้าน ขาดทักษะงานฝีมือด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา ชินลี (2552) ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตอำเภอแม่ริม พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกแห่งยังขาดการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักการนิเทศการเรียนการสอน

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นอาคารไม้เก่าแก่อายุการใช้งานมายาวนาน มีจุดที่ชำรุดเสียหาย หลังคารั่ว มีุงมากในหน้าฝนมีห้องคับแคบ แออัด สนามเด็กเล่นพื้นที่ไม่สม่ำเสมอ ขรุขระ และเป็นพื้นปูนอันตรายกับเด็กล้มไปอาจได้รับบาดเจ็บได้

ด้านการมีส่วนร่วมและส่งเสริมสนับสนุน ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากติดภาระต้องไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรมซะเป็นส่วนใหญ่

ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองมีการให้ความร่วมมือเข้ากลุ่มเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยน้อยมาก เนื่องจากติดภารกิจในการทำงานประจำ ทำให้ขาดเครือข่ายไม่

เข้มแข็งเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ให้มีนโยบายที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

- ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบด้านเทคโนโลยี

- ควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้กับบุคลากรของที่อื่น

- จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา 5 ปี ต้องให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานและคณะกรรมการศูนย์เข้าร่วมจัดทำแผนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้วย

- คณะกรรมการศูนย์ต้องดูแลประเมินตัวชี้วัดให้ได้ตามมาตรฐานทั้ง 6 ด้าน

2. ด้านการบริหารบุคลากร

- ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านธุรการ พัสดุ และการเงินการบัญชี
- บุคลากรทุกคนต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

ทางการศึกษา

- บุคลากรต้องจบการศึกษาปฐมวัย เพื่อได้รู้และเข้าใจพฤติกรรมเด็ก ๆ

3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- จัดหาสถานที่ที่กว้างขวางใหญ่ๆ ให้เหมาะสมและมีสิ่งแวดล้อมที่ดีเหมาะสม
- ก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใหม่ให้มีความแข็งแรงมั่นคงถาวรได้

มาตรฐาน

- จัดหาเครื่องเล่นเพิ่มเติมให้พอเพียงกับเด็กปฐมวัย
- ควรมีพื้นที่ทำกิจกรรมกลางแจ้ง สนามกีฬาเด็กออกกำลังกายเพื่อสร้างกล้ามเนื้อ

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

- ควรจัดเอกสารให้เป็นระบบเรียบร้อย
- ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรที่มีการสอดแทรกสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ

สภาพท้องถิ่น

- ต้องมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประมวลผลตามแผนจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง

- ควรจัดกิจกรรมและงานวิชาการตามหลักสูตรและจัดทำสื่อในการจัดประสบการณ์ให้มากขึ้น

5. ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน

- ส่งเสริมและทำความเข้าใจหรืออบรม ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอและต่อเนื่อง

- ให้ชุมชนและองค์กรต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

- สร้างเครือข่ายที่เกื้อหนุนส่วนร่วมกันพัฒนาและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน

- จัดให้มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง
- ควรมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่างเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่ายกันอย่างต่อเนื่อง
- จัดอบรมสัมมนาศึกษาดูงานให้กับบุคลากรและคณะกรรมการบริหารศูนย์ พร้อมผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง
- มีการติดต่อประสานงานกันอย่างเป็นระบบในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553) มาตรฐานการดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองท้องถิ่น กรุงเทพฯ (เอกสารคัดสำเนา)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เอกสารประกอบการฝึกอบรม โครงการฝึกอบรม

เชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ การจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาของสำนัก/กอง/ส่วนการศึกษาและ
สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2555 กรุงเทพฯ (เอกสารคัดสำเนา)

กรมอนามัย (2546) คู่มือการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่ายู่

โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2548) คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

(สำหรับเด็ก อายุ 3-5 ปี) กรุงเทพฯ คุรุสภา ลาดพร้าว

ภาริดา ธาราศรีสุทธิ และ ศิริพงษ์ เสาภายน (2556) การศึกษาอิสระ

Independent Studies พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพ : มิตรภาพการพิมพ์และ สติวดี
โอ จำกัด

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (สท.)

มาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ คู่มือการดำเนินงานมาตรฐาน ไม่ปรากฏ
สถานที่ และปีที่พิมพ์

